

IZJAVA
Prosvednega društva „Marij Matjašič Milan“ v Barkovljah
Prosvednega društva „MARIJ MATJASIČ MILAN“ v Barkovljah.

TRŽAŠKI DNEVNIK
Z včerajšnje tiskovne konference
Kaj vse je za VU demagogija

Kdaj bo promet v tržaški prosti luki res prost - Ne vojaška uprava, temveč vojaška oblast je rekvirirala Scalo legnami

Med drugim vprašanji je bilo postavljeno tudi ono o postritvi položaja v tovarni OMMSA, kjer je bilo v zadnjem času odpuščeno z dela večje število delavcev...

Na vprašanje, ali misli VU de rekvirirati pristanišča za les (Scalo Legnami), kar je že stara zahteva lesnih trgovcev...

Prav tako je bil vprašan, ali misli VU de rekvirirati pristanišča za les (Scalo Legnami), kar je že stara zahteva lesnih trgovcev...

VSEM PEVSKIM ZBOROM
Glasbeni odsek za ljudsko prosveto pri SHPZ je določil za letošnji proslavo 1. maja naslednje pesmi...

Seja pokrajinskega sosveta
Po pregledu dela, ki je bilo opravljeno na 12. rednih sejah, je pokrajinski svet pred predsednikom dr. Palutana razpravljal na svoji seji v sredo 12. t. m. o naslednjih zadevah.

Pregled prometa v decembru
Zelezniški promet v tem mesecu je beležil skupno 6.429 vagonov z 88.998 ton blaga pri dovozu in 7.337 vagonov z 107.469 ton blaga pri odvozu.

Table with 4 columns: Avstrija, Italija, CSR, STO, Madžarska, Francija, Svica. Rows for 'dovoz' and 'odvoz'.

ZELEZNIŠKI PROMET OD 3. DO 9. JANUARJA T. L.
V tednu od 3. do 9. januarja je prispelo 1239 vagonov z 13.162 ton blaga in odšlo 1349 vagonov z 19.985 ton blaga.

Table with 4 columns: Avstrija, Italija, FLR, CSR, STO, Madžarska, Francija, Svica. Rows for 'dovoz' and 'odvoz'.

Table with 4 columns: ruda in kovine, žito in moka, druga živila, stroji, premog, les, razno blago. Rows for 'dovoz' and 'odvoz'.

Dr. Palutan še vedno nadaljuje z obiski
Včeraj popoldne je predsednik cone dr. Palutan nadaljeval s svojimi običajnimi obiski pri posameznih okrajnih pojevitvilih civilne policije.

Kupite bige...
Če greste mimo trga Ponterosa, boste lahko videli poleg vsem dobro znanih branjev in cestniških prodajalnic kruha...

Dogodek iz leta 1945 pred sodniki
Včeraj je sodišče obsojilo nekoga Zorca France na 4 leta ječe, od tega tri pogojno. Omenjeni Zorc je bil obsojen, da je okradel nekoga dr. Simonija.

Sistemi, ki bi jih bilo treba temeljito pregledati in spremeniti
Policijo je treba očistiti brezvestnih policistov

Nekaj misli o brezvestnem streljanju policije in o sodbi Zafreda s strani tukajšnjega kazenskega sodišča
Kdor koli je bil prisoten, ali pa lahko da kaka pojasnila o znanem incidentu v ulici Cavana ob 11,15 z dne 12. januarja t. l., ko je bil neki civilist ubit, naj se oglasi v uradu pooblaščenca javne varnosti na pojevitvi kriminalno-preiskovalnega oddelka v ulici XXXX oktobra št. 2.

Delavcem CRDA-e grozijo odpustil z dela?
Vest o odpustih z dela tovarn CRDA-e je zelo razburila vse tržaško delavstvo...

Kot blisk se je raznesla med delavstvom vest, da namerava vodstvo CRDA-e odpustiti z dela večje število svojih uslužbencev. Lahko si predstavljamo razpotoženje naših delavcev, ki živijo v večnem strahu pred odpustom z dela, s katerim jim dnevno grozijo delodajalci...

Obnova soferskih izkaznic
Ukaz št. 395 z dne 16. t. m. odreja splošno obnovo soferskih izkaznic vseh vrst in skupin vozstev motornih vozil.

Mina na pomolu
V pristanišču so v teku razna obnovenja dela na operativnih obalah, na nabrležih in na pomolih.

Semena iz Nizozemske
Kmetje, uzirarji in asarjarji - Te dni je prejel županijska občesna in prodajna združenja s sedežem v Trstu, ul. D. Učičeva 1, razna semena prvotne kakovosti naravnost iz Nizozemske.

HOLEDAR
SPOMINSKI DNEVI
1235 je umrli v Trnovem srbski prosvetitelj sv. Sava.

PRESKRBA
Izrečna delitev skladja. Z današnjim dnevom so prišli delci na prenehanje in dodatne nakazile AVISS v mestu in podeljebu po 1 kg vzreznega skladja za Veljavno odredbo št. 20 B (referenčna nakazila) in 47 C (AVISS).

ENOTNI SINDIKATI
ZVEZA ES PROSVETNIH DELAVCEV. Receni obliki zbor ob v nedeljo 16. t. m. ob 9 uri v ul. Imbriasi 5. Pozivamo člane, da se ga udeležijo poimenovalno.

DAROVNI IN PRISPEVKI
Ob 30-letnici obstoja svoje trgovine darujeta tur. Trampuž in soropra iz Sv. Ivana v Trstu 1000 lir za Dijaško matico.

Tržaška borza
Zlati Sterling 9300, papirnati Sterling 2000, dolar (telegraf.) 683, dolar 663, švicarski frank 158, 100 francoskih frankov 140, avstrijski šiling 19.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
Dne 13. januarja 1949 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo je 21 oseb, porok pa je bil 16.

KINO
ROSSETTI 15: »Uporniki ladje Boudry«, C. Gable, C. Laughton. EXCELSIOR 16: »Zaljubljeni norec«, W. Powell, Mirja Loy.

Kvalifikacijska lestvica nogometnega prvenstva Tržaškega ozemlja po 15 tekmovalnem dnevu
sklednj 14 10 2 3 24 11 22
Aurora 15 9 4 2 41 13 22

Beli vlak v Bohinj
»Adria-Express« plove ob tekmovalstvu za prvenstvo v zimskih športu za Tržaško ozemlje, ki ga organizira športni klub tržaškega Arsenala, izlet z belim vlakom v Bohinj.

Obdobja za pokal Gračkov
V nedeljo 16. t. m. bo ob 13.30 na športnem prostoru Tomažičeva zadnja tekma za petje mesto v tekmovalstvu za pokal Gračkov.

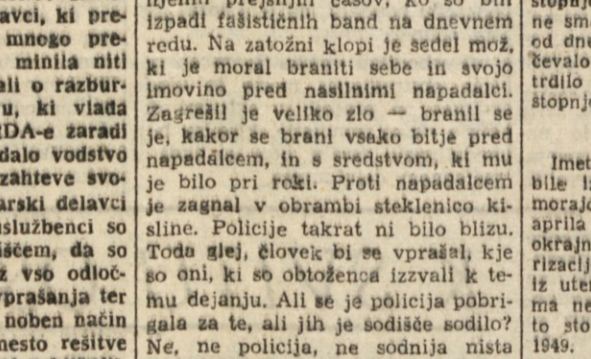
Namizni tenis v Bratislavi
Včeraj je prišel v Bratislavo mednarodni turnir v namiznem tenisu za »edonovski pokal«. V prvi skupini nastopajo Jugoslavlja, Češko-

Novosovjetski rekord
Sovjetski športnik Matvejev je postavil nov hitrosni rekord z jadrično na ledu. Na progi 500 m je dosegel srednje hitrost 103,5 km/h in uru, tako da je presegel prejšnji sovjetski rekord za 18 km.

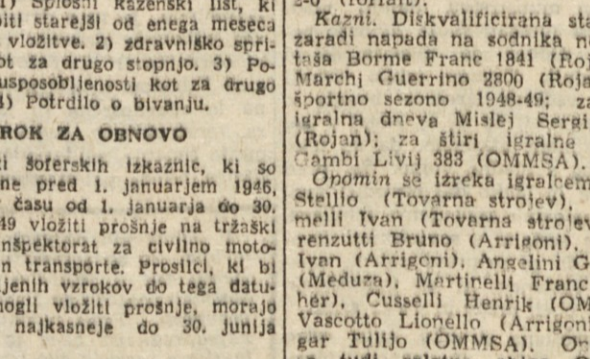
MALI OGLASI
Koli za trta: CALEA, viale Sohanova 24, tel. 90-441.

Dr. Palutan, predsednik cone dr. Palutan nadaljeval s svojimi običajnimi obiski pri posameznih okrajnih pojevitvilih civilne policije.

Ena od policistov, ki jih je treba temeljito pregledati in spremeniti.

Delavec CRDA-e, ki grozijo odpustil z dela.

Delavec CRDA-e, ki grozijo odpustil z dela.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Pogajanja za obmejni promet z Jugoslavijo

Enakopravnost goriških Slovencev - pogoj za vzpostavitev dobrih odnosov in splošno pomirjenje

V tork sta se vrnila iz Rima v Gorico dr. Candutti in g. Capon, ki sta prejšnji teden odšla v Rim, da bi se tamkaj pogovorili z jugoslovansko-italijansko komisijo, ki pripravila novo trgovsko pogodbo med obema državama. Oba sta pridržala te komisiji kot svetovalca.

Priljubljeni ponedeljek 17. t. m. se bo posvetila italijanska delegacija, sestavljena v Vidmu z jugoslovanskimi predstavniki, da bi se pogovorili glede krajevnega obmejnega prometa med goriško in vidmško pokrajino in med jugoslovansko Goriško.

Predmet teh razgovorov naj bi bil predvsem medsebojni promet kmetijskih posestev, ki leže na obeh straneh nove meje, in pa tistih, ki so v območju 10 km od meje. Po nekaterih vestih so postavili jugoslovanski predlog, naj bi se poizvelo v tem območju tudi osebni promet, tako da bi ljudje iz teh obmejnih krajev imeli lažji prehod v past do 10 km na obeh straneh meje. Italija pa o tem osebem prometu ne ni silila in se zanima samo za blagovni promet. Verjetno jim ne gre v račun, da bi ljudje iz obmejnih krajev na lastne oči videli, kakšno je dejansko stanje pod Italijo in kakšno v obmejnem predelu Jugoslavije, in bi bila v takem primeru postavljena na laž vsa časopisna kampanja proti sosedni državi.

Glede blagovne izmenjave je v naših izmenjavah pridružen in protivočen iz okolice Trbiča, Cedad, Tarcenta in iz goriške pokrajine. Ti bi izmenjavili svoje blago z enimi jugoslovanskimi okraji, ki so bili nekdanjo goriško pokrajino.

Ta obmejni izmenjave bi obsegale poljedelske, industrijske in obrtniške proizvode, ki se izdelujejo ali pridobijo na teh področjih in o katerih je že govorila pretekla poletna posebna goriška delegacija, na konferenci s slovenskimi gospodarstveniki v Ljubljani. Po tem načrtu bodo lahko začelo izvažati iz ene države v drugo tudi stroje in orodja, ki ga bodo popravljali v raznih mehaničnih delavnicah in potem zopet vrnil njihovi prvotni lastnik.

Iz vsega zgoraj navedenega sledi, da si italijanske oblasti še bolj pa gospodarski krogi in med temi in lastniki.

Maborni seznam za vojaške obveznike

Na podlagi čl. 2. zakona o vojaškem naboru ustanovi župan goriške občine:

- 1) Vsi italijanski državljani, rojeni med 1. januarjem in 31. decembrom 1931 leta in tuji, ki laično postanejo državljani z vojaškim službovanjem ali pa na drugi način, predviden v zakonu o državljanstvu z dne 13. junija 1912 št. 855, se morajo smatrati za občane in so dolžni v tem mesecu zaprositi na občini za vpis v naborne sezname ter dati vsa poljska, ki jim bodo pri vpisu od njih zahtevali, isti dolžnosti so na podlagi čl. 14. menjenega zakona, povzrati tudi vsi oni, ki bivajo v goriški občini in ki so brez državljanstva. Če prošnje ne morejo predložiti zainteresiranci sami, so dolžni zanje to storiti njihovi starši.
- 2) Mladenci, ki tu bivajo, toda so rojeni v drugih pokrajinah, morajo prošnje priložiti rojstni list.
- 3) Vsi oni, ki ne bivajo v naši občini, a so še vedno sem pristojni, se lahko vpišejo v naborne sezname te občine.
- 4) V primeru smrti v letu 1931 rojenih mladih, so starši dolžni predložiti mrtvaški list, ki jim ga izda civilni urad na prostem papirju.
- 5) V te sezname bodo vpisani tudi vsi mladeniči, katerih rojstvo ni bilo vključeno in ki imajo priloženo ta lista. Omenjeni bodo lahko izbrani iz teh seznamov, samo, ako lahko dokažejo, da so mladiši.
- 6) Vsi oni, ki bi se ne vpisali v naborne sezname ali pa bi se hoteli na protikonzent način izogniti vojaški službi, bodo kaznovani po čl. 183 zakona o naboru.

1) Vsi italijanski državljani, rojeni med 1. januarjem in 31. decembrom 1931 leta in tuji, ki laično postanejo državljani z vojaškim službovanjem ali pa na drugi način, predviden v zakonu o državljanstvu z dne 13. junija 1912 št. 855, se morajo smatrati za občane in so dolžni v tem mesecu zaprositi na občini za vpis v naborne sezname ter dati vsa poljska, ki jim bodo pri vpisu od njih zahtevali, isti dolžnosti so na podlagi čl. 14. menjenega zakona, povzrati tudi vsi oni, ki bivajo v goriški občini in ki so brez državljanstva. Če prošnje ne morejo predložiti zainteresiranci sami, so dolžni zanje to storiti njihovi starši.

2) Mladenci, ki tu bivajo, toda so rojeni v drugih pokrajinah, morajo prošnje priložiti rojstni list.

3) Vsi oni, ki ne bivajo v naši občini, a so še vedno sem pristojni, se lahko vpišejo v naborne sezname te občine.

4) V primeru smrti v letu 1931 rojenih mladih, so starši dolžni predložiti mrtvaški list, ki jim ga izda civilni urad na prostem papirju.

5) V te sezname bodo vpisani tudi vsi mladeniči, katerih rojstvo ni bilo vključeno in ki imajo priloženo ta lista. Omenjeni bodo lahko izbrani iz teh seznamov, samo, ako lahko dokažejo, da so mladiši.

6) Vsi oni, ki bi se ne vpisali v naborne sezname ali pa bi se hoteli na protikonzent način izogniti vojaški službi, bodo kaznovani po čl. 183 zakona o naboru.

Kmetijstvo Istrskega okrožja

Blizina velikega konsumnega centra kot je Trst, ki porabi v normalnih dneh 500-600 hl mleka dnevno, in drugih manjših mest v okrožju, nam svetuje da moramo naše gospodarstvo preusmeriti k produkciji mleka. Tudi organizacija odkupa mleka in prevoza je bila do sedaj zelo pomanjljiva. Zelo nedonosno in nehitelno je bilo, da so prinašale v Trst mleko mlekarice. Ta sistem pa bi moral tako in tako odpasti, ker je ravno pred drugo svetovno vojno bil izdan nalog, s katerim se prepoveduje prodaja mleka v Trstu.

Podolska istrska pasma.

Lep primerek plemenske svinje. (Se nadaljuje)

Razdeljevanje bencinskih nakazil

Včeraj 13. t. m. so pričeli na dirke pokrajinske ustanove za blagovni promet v Gorici in Trbižu razdeljevati nakazila za bencin za januar 1949. Dobili jih bodo lahko vsi lastniki motornih vozil, ki prevažajo blago in so to pravočasno prijavili EAM-u. Interesenti bodo prejeli nakazila proti predložitvi dovoljenja za vožnjo in potrdila o plačanih pristojbinah za tekoče leto. Do nakazila imajo pravico tudi lastniki tovornih motorjev in motornih koles z manj kot 125 kub. cm motorne sile, ki so bili svojačasno prijavljeni.

Prijava irgovskih namesčencev

Pokrajinsko predstavništvo državnih podpirne ustanove vojnih invalidov v Gorici opozarja vse one tverke, ki imajo zaposlenih nad 10 moških namesčencev in niso v predpisanim roku od 1. do 10. t. m. predložile seznam njihovih imen, naj to nemudoma storijo. Vse nadaljnje zamude bodo kaznovane po čl. 14 zakona od 21. avgusta 1921.

Opustolovski tatič

Tudi Slovenski Benečani ne manjka neposlušnikov. Dvajsetletni Alcide Petrossi iz Črneje je ukradel občinskemu tajniku iz Nem kolo in ga takoj prodal Jožetu Seffinu za 8500 lir. Neprevizni kupec je najbrž slutil, da je kolo ukradeno in ga takoj prodal Rikardu Zampisu. Mladi tat, ki se mu bržkone ni več ljubilo hoditi peš, je najel avto in se vozil po Vidmu ter nakupoval razne predmete. Obiskal je več trgovin in jofer ga je mirno čakal v svojem avtomobilu. Ker ga pa je dolgo ni bilo iz zadnje trgovine, je pogledal za njim, ker ni mogel stati z avtom na prometni cesti. Toda o Alcideu ni bilo ne duha ne sluha in jofer se je jezo popraskal za ušesi, ki je ugotovil, da ga nepridiprav izvalil na led, ne da bi mu plačal vozino.

ALI PODPIRAŠ SLOVENSKE NAPREDNI TISK?

Nekaj dni za tem se je Alcide Petrossi znanel v Bologni. Tu se je izdal za Poljaka in pripovedoval ganljive historije. Zaradi sumljive zunanosti pa so ga aretirali in odpeljali v zapore, kjer so v njem spoznali večkratnega gosta temnice. Sodišče v Vidmu je obsodilo Petrossija na 10 mesecev in 20 dni zapora ter na 3000 lir globe. Kupca ukradenega kolesa, Seffino Jože in Zampis Rikard, pa sta bila oproščena.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Velike priprave za volitve SIAU v Istrskem okrožju

Po vsem okrožju so v teku miznične priprave za volitve v SIAU, ki bodo dne 29. januarja. Lepo je videti, kako vse ljudstvo sodeluje pri pripravljanju sedežev te vse ljudske množične organizacije. Po vseh sektorjih urejajo administracijo in razdeljujejo nove izkaznice za tekoče leto. Imamo sektorje, kjer so bile izkaznice že prve dni razdeljene 100%.

V koprskem okraju je bilo v začetku meseca razdeljenih 10% izkaznic več kot lansko leto, v bujskem okraju pa celo 15%. Vsi, ki so letos dopolnili 17. leto, zahteva, jo izkaznico SIAU, enako mladina izpod sedemnajst let, ki podpira svoje zahteve z obvezani, da bo dokazala z delom, da je vredna biti v tej najmočnejši, vseljivski množični organizaciji.

Dolovno ljudstvo Istre dokazuje s tem, da je že skoro povsod postavilo komisije in kandidatne liste, kako veliko zaupanje ima v svojo organizacijo. Kandidatne liste nosijo imena najboljših in najbolj požrtvovalnih članov SIAU, ki bodo prave gotovosti tudi za naprej dali vse svoje zmožnosti in delo za nadaljnji razvoj, utrditev in razširitev organizacije.

Na množičnih sestankih ljudstvo kritizira in razkrinkuje tiste redke elemente, ki z delom in zadržanjem sami dokazujejo, da so proti ljudski oblasti, proti bratstvu in enotnosti, proti miru in pravi demokraciji. Ljudstvo samo jih prosiša za nevrčne, da bi se nadalje bili imotni, niki izkaznice bratstva in enotnosti.

Blago ji je izginilo

Petona Elvira vd. Sarti, stanujoča na Rooseveltovem kotiču št. 75, je že več časa, zaradi pomanjkanja prostora v svojem stanovanju, hrano in več blaga na podstrežju svoje prijateljice na Verdijevem korzu št. 28. Včeraj je šla, da bi si vzela nekaj zimskih oblačil, ki jih je namerala prenesti, toda blaga ni bilo nikjer več. Neznani tatovi so se namreč neopazno vlihtajali na podstrežje in polagoma odnesli razna oblačila, ki so bila skupaj vredna okrog 90 tisoč lir. Gospodinj ni po tej žalostni ugotovitvi preostajalo drugega, kot da je takoj prijavila tuzakšnji policiji, ki je že pričela s preiskavo.

Propagandna predstava

V nedeljo 16. t. m. ob 10.30 bo organiziral angleški urad za tisk in informacije iz Padove v goriški občini »Centrale« propagandno predstavo. Na tej predstavi bodo predvajali naslednje krajše filme: »Pionirji iz južnega tečajja«, »Nogomet in alz ledjalnica na oceanu«, »Pridetiv velja samo za odrasle in je vstopnina prosta. Prva mesta v parterju so rezervirana za voljostvo.«

KINO

VERDI 17: »Eustolovščina prihaja z morja«, J. Fontaine in A. de Corbova.

VITTORIA 17: »Dobri samaritan«, G. Cooper in A. Sheridan.

CENTRALE 17: »Osvojevalci«, D. Andrews in B. Donly.

MODERNO 17: »Lovci za zlatom«, M. Dietrich in R. Scott.

EDEN 17: »Zarotniki«, E. Lamarr in P. Hendry.

izven mlekar. Potrebna nam je mlekarica s pripravami za pastilizacijo mleka. Dober korak naprej v tem smislu smo napravili že z ustanovitvijo mlekarne v Izoli. Samo ob sebi je umevno, da ne mislimo z enim enostavnim odlokom preprečiti nadaljnjo rejo podolske pasme v bujskem okraju. S tem bi postalo nerešeno vprašanje delovne živine. Istrska delovna živina pa za sedaj še vedno odgovarja, ker brez nje ne bi bilo mogoče obdelati obsežnih njiv v tem okraju. V našru so traktorske postaje (v dolni reke Mirne še obstoji prva traktorska postaja), katere bodo imele nalogo s traktorji postopoma nadomestiti vpržno delovno govejo živino. Z mehanizacijo kmetijstva pa bo popolnoma nemlečna in zato nedonosa pasma prepustila mesto bolj donosni švicarski pasmi. Za sedaj se moramo predvsem zadovoljiti s tem, da preprečimo prodiranje podolske pasme v notranjost koprskega okraja, kar pomeni, da moramo določiti meje med eno in drugo pasmo. Ta meja naj bi bila dolina reke Dragonje. S postavitvijo traktorske postaje v dolni reke Mirne smo že začeli tudi v notranjosti dežele preusmerjati živinorejo. V ta namen smo poslali v moderne in racionalne hlevne doline reke Mirne plemeljake čiste švicarske pasme.

Tukaj bo prvo središče te pasme, od koder se bo razširila v notranost bujskega okraja.

Naše gospodarstvo moramo torej vzdigniti številčno in kakovostno izboljšati. Za doseg tega cilja moramo upoštevati sledeča dejstva in vzeti v poštev sledeče nasvete:

- 1) Omenili smo že, da je glavni faktor, ki ovira razvoj naše živinoreje, pomanjkanje krme. V koprskem okraju imamo premalo travnikov, v bujskem okraju smo v tem pogledu na boljšem. Na splošno pa velja ugotovitev, da so vsi travniki skrajno izčrpani. Kemijska analiza je dokazala, da je posebno rdeča istrska zemlja (redčica) zelo revna na apnu. Travnike moramo predvsem očiistiti (meloracija), popačiti in pognojiti. Zasejati moramo večje površine s krmilnimi rastlinami, predvsem z lucerno. (O tem predmetu je že bilo govora v prejšnjem poglavju).
- 2) Pri nas, posebno v koprskem okraju, še ne poznamo dovolj zelene inslaže krme. Brez celoslovo ne more biti govora o napredni živinoreji. Za zeleno inslažo pride v poštev zelena koruza, ragnje

iz Črneje

Zasedanje stanovanjske komisije. Včeraj ob 18. uri se je prvič sestala občinska stanovanjska komisija, da bi pregledala prošnje za stanovanja v ljudskih hišah.

Vesti iz bolnice. Gospa Feđe Plušić, stara 38 let, je šla po stopnicah in, ker je napač stopila, si je zvilila desno nogo. Nogo si je izvil tudi 37letni kmet Benediki Donđa iz Črneje pri Marjanu, ki je delal na polju. Oba so sprejeli v mestno bolnico, kjer bosta morala ostati nekaj tednov.

iz Čedadu

Dne 8. t. m. so v Čedadu razdelili več Unrinskih zavojev siromasnim učencem. Ceremoniji je prisostvoval čedadski župan, svetovalec solskega patronata in še druge oblasti. Predsednik je pozdravil otroke s prav toplimi besedami.

Obdarovanci so z velikim veseljem sprejeli zavoje, v katerih so bile razne slaščice. Po dobri malici, pripravljene v šolski obednici, so se vsi veseli vrnili na svoje domove.

Skrb ES za dvig produktivnosti

Okrožno sindikat, oddelek za kmetijstvo s sedežem v Kopru, ki skrbi, da je zemlja povsod lepo obdelana, da se prireja predavanja, tako glede setve kot tudi pravilne uporabe umetnih gnojil, ki daje največje in pomoč pri gradnji zadržnih domov lid, nam je postal načrt za leto 1949. Da se seznanijo z njim vsi krajevni odbori ES in posamezni člani, ga rade volje prinašamo.

- 1) Vsi krajevni odbori ES naj skličejo sestanke, kjer naj se izdela poročilo o izvršenem delu in stanju blagajne ter sestavi kandidatna lista za nov odbor.
- 2) Kmetijski ES naj vodijo kontrole nad posevki in o tem poročajo komunalni sekciji ter okrožju.
- 3) Kmetijski ES naj pazijo za to, da bo zemlja povsod obdelana ter prijavijo vsako morebitno sotočanje kulakov. Prav tako naj zainteresirajo široko množico, da pomagajo s prostovoljnimi delom pri gradnji zadržnih domov. Vsek član naj bi napravil 50 prostovoljnih ur.
- 4) Kmetijski ES naj sodelujejo z delom in nasveti pri kmetičih z drugimi, posebno pri obdelovalnih, in naj bodo iniciator pri ustanavljanju novih.
- 5) Krajevni odbori in komunalne sekcije morajo imeti redne seje vsaj 15 dni ter poslati zapisnik. Prav tako morajo voditi svojo administracijo, seznam članov in od njih pobirati mesečno članarino.
- 6) Postaviti ekonomsko komisijo za kmetijstvo v krajih, kjer še ne obstaja.
- 7) Že v mesecu januarju naj se povsod organizirajo kmetijska predavanja.

Osebnostne izkaznice so izgubili

Kozlovč Margerita iz Montekruja št. 52, okraj Buje, je izgubila osebno izkaznico 14. XII. 48. ter 7.000 jugulir.

Gianolla Serenella iz Mornjana št. 3, je 20. XII. 48. izgubila iz Trsta v Mornjan ročno torbo in v njej 2 para kroljskih škari, 200 jugulir, 80-metroil ter osebno izkaznico.

Hrvatini Avrelja iz Karšt št. 8, okraj Buje, je 28. XII. 48. izgubila iz Kopra do doma osebno izkaznico št. 9051.

Biloslavo Emilio iz Boškarij št. 107, okraj Buje, je iz Izole v Grožnjah izgubil osebno izkaznico, 17 tisoč jugulir in zlat prstan.

Kolektor »Primorskega dnevnika«

zemljevidom Tržaškega ozemlja

tiskan na polkartonu se dobi v uredništvu »Primorskega dnevnika« v Ul. Montecchi 6 in pri upravi Ul. Ruggero Maana 29 ter v podružnicah v Kopru in Gorici.

zeleno inslažo krme

stročnice, slama itd. Predvsem bomo izkoristili že obstoječe silose. Bolj napredni kmetje pa morajo šim prej pristopiti k zgraditvi, če že ne cementnih silosov, vsaj jam za insiliranje zelene krme.

3) Pri prehrani živine moramo izkoristiti razne odpadke, kateri pridejo v poštev le v izjemnih letih, ko zelo primanjkuje krme. Koli koruznice nam lemo propade, ki bi se lahko pravilno shranjena in nato z dodatki močnih krmil zelo uspešno uporabila pri prehrani goveje živine, oslov in drobnice ali pa z drugimi bolj sočnimi rastlinami insilirala.

4) Prišli bodo v poštev končno še doslej neizkoristeni odpadki naše industrije (odpadki pri predelavi paradiznika, krvena moka, ribji odpadki). Kemijska analiza teh odpadkov je dokazala, da vsebuje krvena moka 5-krat več beljakovin kot navadni otrobi, odpadki paradiznika 2-krat in ribji odpadki 3-krat več beljakovin kot otrobi.

5) Naše seno je zelo slabe kvalitete. Ima zelo nizek odstotek apna in fosforja. Vzrokov je več. Predvsem je to pomanjkljivost prispisati pozni košnji in izpraznitvi travnikov.

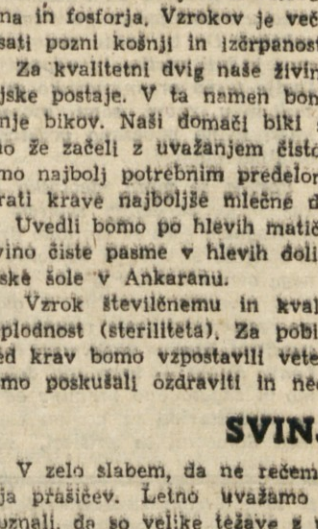
Za kvaliteten dvig naše živine moramo predvsem izboljšati biko-rejske postaje. V ta namen bomo vsakih 6 mesecev izvedli licenciranje bikov. Naši domači bikri so večinoma slabe kvalitete in zato smo že začeli z uvažanjem čisto pasemskih bikcev, katere razdeljemo najbolj potrebnim predelom. Z uvedbo bikov bomo začeli odbirati krave najboljše mlečne donosnosti.

Uvedli bomo po hlevih matične knjige. Za začetek bomo vzgajali živino čiste pasme v hlevih doline reke Mirne in na posestvu kmetijske šole v Ankaranu.

Vzrok številnemu in kvalitetnemu pesanju goveje živine je neplodnost (steriliteta). Za pobijanje te boleznii je v poštev pregled krav bomo vzpostavili veterinarske ambulante. Okuženo živino bomo poskušali ozdraviti in neozdravljivo poslali v zakol.

SVINJEREJA

V zelo slabem, da ne rečemo kritičnem položaju se je znašla reja prašičev. Letno uvažamo najmanj 4.000 prašičev. Sani smo spoznali, da so velike težave s uvozom prašičev. Ta preletni problem bo mogoče rešiti le, če se bomo lotili bolj intenzivne vzreje plemenskih svinj. Za začetek bomo uvozili v letu 1948 300 svinj in več mesarjcev najbolj odgovarjajoče pasme - nemško plemenito svinjo. Sijajno se je izkazala »amangelica«, zato poskušamo to pasmo gojiti čisto plemensko in križano s plemenito nemško pasmo. Postavili bomo več središč za vzrejo plemenskega materiala. Tu so že prišli v poštev hlevi v dolni reke Mirne. Posluževali se bomo v ta namen tudi kmetijske šole. Posebno pazno moramo posvetiti prašičji krmil. Videli bomo, da lahko pridemo do velikih količin korenja. Premalo je upoštevamo pri krmiljenju prašičev deteljo. Če sejevno v jeseni inkarnatko, imamo lahko že v zgodnji snodladi velike količine te tečne in zdrave krme. Pri prašičerje bomo izkoristili odpadke naše industrije. Poskusi na kmetiji: so" so dokazali (to smo videli na gospodarski zastavitvi), da se z dodatkom mejne količine ribjih odpadkov navadnemu obroku krme da znatno zvišati teža prašičev.

Lep primerek plemenske svinje. (Se nadaljuje)

Slovenski Benečan žrtve zločinske roke

Vso brdsko okolico je pretresel strašen zločin, do katerega je prišlo pred božičem v Magnanu pri Tarcentu. Jože Mizza doma iz Brda, star 66 let, je stanoval sam v Magnanu, ker se ni prav dobro razumel s svojimi domačini v Brdu, je bil ubit prav na zverinski način.

Dan pred božičem se je vrnil iz Vidma, se še nekoliko pomudil v vasi po raznih opravkih, okrog 19 ure pa se je odpravil sam proti domu. Ermenegildo Tomada, ki je slutil, da ima sterc precejšnjo vsoto denarja v žepu, se je vlihtopal in njegov dom in se skrli za večna vrata. V kuhinji je našel sekuro in tako oborožen čakal, da pride Mizza. Komaj je Mizza prestopil hišni prag ga je zločinec udaril z ostro sekuro po glavi, da se je takoj zgrudil v mlasko krvi. A to še ni bilo dovolj, zadal je žrtvi še pet strašnih globokih ran, da je bilo telo nesrečnega naravnost razmesarjeno. Tomada je po zločinu odšel v klet in se počel napiti. Opit in brez moči je se potem zavlekel v zgornjo sobo in se vlegel v posteljo ubogega. Mizze. Tako je spal nemoteno več ur. Ko so orožniki izvedeli o zločinu, so takoj pritekli na mesto in našli pijanega Tomada še vedno nezleknjenega v postelji.

Ko so ga vprašali organi javne varnosti na prvem zaslišanju, zav-

kat je stori lo dejanje je bil še vedno močno okajen, a je takoj priznal, da je on morilec. Izpovedal je, da je ubil Mizzo, ker mu ni hotel vrniti 2600 lir, ki mu jih je nedavno posodil. Pozneje pa, ko se je iztržnil, je rekel, da je bil vedno v dobrih odnosih z ujemorilcem, a da je to stori, ker je bil brez denarja in ker je vedel, da ima Mizza precej prihrankov.

Ermenegildo Tomada je star 27 let, izhaja iz dobre poštene družine in je bivši podoficer mornarice. De novembra 1948 je dobival redno plačilo, ko pa mu je denar pošel, je skoval načrt, da si ga pridobi z ropom in umorom. Zapustil je svojo družino, se delj časa klatil po okolici in snoval zločin. V Buerisu je ukradel kolo ter ga zastavil v Vidmu za pet tisoč lir. Svoji družini pa je postal brzjavko, naj ne bojo v skrbeh zanj, ker se je odjedel delež s trgovsko ladjo in da se kmalu vrne.

Zločinec je sedaj v tarcentških zaporih. Pravi, da govori resnico, obupno joka po cele ure in prosi stražarje, naj ne dovolijo, da bi ga kdo od svojcev prišel obiskat, ker se sramuje zločinskega dejanja.

Pokojni Jože Mizza je bil poštenjak in zaveden Slovenec. Med prebivalstvom je vzbudil zločin veliko občalovanje.

FILATELISTI IMAJO SVOJ KLUB

Istrskim ljubiteljem znank so dane z novo organizacijo vse možnosti za širok razmah

Na iniciativo sklicateljcev tov. Kobil in Filipa, je bil 10.12.48 v Kopru prvi sestanek pripravljavnega odbora. Tu je tov. Kobil pojasnil prisotnim pomen ustanovitve takega kluba v Kopru. Dejal je: »Ker so Janko, podpr. Colledani Bruno, tajnik Kobil Franc, blagajnik Fobega Nazarij, član upravnega odbora Coslovich Pino, namestnik Busdon Sergio. V nadzorni odbor pa sta bila izvoljena: Gostija Zdenko iz Pirana in Pirc Viktor iz Kopra.

Z datumom občnega zbora v tašnik Ramani (Rampin) se je takoj pričelo redno društvo delovanja. Drugi sestanek je bil 29.XII. in je ponovno poudarila važnost novoustanovljenega kluba, reševal vprašanje klubskega prostora za redne sestanke, predlagal načrt za društveni pečat, prav tako za nabavo posebnih tiskovin z glavno družino in za članske izkaznice.

Tretji sestanek 7.1.1949, je razpravljali o organizaciji kluba. Sklenjeno je bilo, da se poljša obvestilo in k hrati povabilo za pristop vsem znanim filatelistom, odnosno »filatelistom - amsterjem«. Tov. Go, stija poroča o zanimanju filatelista v Piranu, ki bi se radi vključili. Srečel je bil predlog najkrajša za društveni pečat, prav tako je bil sklenjeno, da bodo prihodnji st. stanki v kavarni Malusa Mario ul. Callegaria v Kopru.

Na občnem zboru, so bila člana društva zbavljena, izvoljen je bil upravni in nadzorni odbor ter določena višina pristopnine in članarine. Društveni pravila, ki obsegajo 20 točk, so bila temeljito prebrana in soglasno sprejeta. Naj omenimo samo čl. 3, ki govori o imenovanju društva:

a) širitelj zanimanje za zbiranje poštinih znank, b) ščititi interese filateliste in članov kluba, c) navzočje in vzdrževanje stikov z ostalimi sorodnimi klubi in društvi v tu in inozemstvu, d) omogočiti svojim članom nabavo znank pod najugodnejšimi pogoji, e) privražanje strokovnih predavanj, razstav in drugih filatelističnih privreditev, f) ocenjevanje in opredeljevanje znank ter dajanje strokovnih nasvetov, g) osnovevanje in izpolnjevanje klubskih knjižnic, da se tako omogoči članom strokovno spoznavanje filatelistične literature, h) ustanavljanje krožkov in podružnic na ozemlju STO.

Izvoljeni so bili: predsednik Filip

Načinje zanimanje za zbiranje poštinih znank, b) ščititi interese filateliste in članov kluba, c) navzočje in vzdrževanje stikov z ostalimi sorodnimi klubi in društvi v tu in inozemstvu, d) omogočiti svojim članom nabavo znank pod najugodnejšimi pogoji, e) privražanje strokovnih predavanj, razstav in drugih filatelističnih privreditev, f) ocenjevanje in opredeljevanje znank ter dajanje strokovnih nasvetov, g) osnovevanje in izpolnjevanje klubskih knjižnic, da se tako omogoči članom strokovno spoznavanje filatelistične literature, h) ustanavljanje krožkov in podružnic na ozemlju STO.

Izvoljeni so bili: predsednik Filip

Načinje zanimanje za zbiranje poštinih znank, b) ščititi interese filateliste in članov kluba, c) navzočje in vzdrževanje stikov z ostalimi sorodnimi klubi in društvi v tu in inozemstvu, d) omogočiti svojim članom nabavo znank pod najugodnejšimi pogoji, e) privražanje strokovnih predavanj, razstav in drugih filatelističnih privreditev, f) ocenjevanje in opredeljevanje znank ter dajanje strokovnih nasvetov, g) osnovevanje in izpolnjevanje klubskih knjižnic, da se tako omogoči članom strokovno spoznavanje filatelistične literature, h) ustanavljanje krožkov in podružnic na ozemlju STO.

Izvoljeni so bili: predsednik Filip

Načinje zanimanje za zbiranje poštinih znank, b) ščititi interese filateliste in članov kluba, c) navzočje in vzdrževanje stikov z ostalimi sorodnimi klubi in društvi v tu in inozemstvu, d) omogočiti svojim članom nabavo znank pod najugodnejšimi pogoji, e) privražanje strokovnih predavanj, razstav in drugih filatelističnih privreditev, f) ocenjevanje in opredeljevanje znank ter dajanje strokovnih nasvetov, g) osnovevanje in izpolnjevanje klubskih knjižnic, da se tako omogoči članom strokovno spoznavanje filatelistične literature, h) ustanavljanje krožkov in podružnic na ozemlju STO.

Izvoljeni so bili: predsednik Filip

Načinje zanimanje za zbiranje poštinih znank, b) ščititi interese filateliste in članov kluba, c) navzočje in vzdrževanje stikov z ostalimi sorodnimi klubi in društvi v tu in inozemstvu, d) omogočiti svojim članom nabavo znank pod najugodnejšimi pogoji, e) privražanje strokovnih predavanj, razstav in drugih filatelističnih privreditev, f) ocenjevanje in opredeljevanje znank ter dajanje strokovnih nasvetov, g) osnovevanje in izpolnjevanje klubskih knjižnic, da se tako omogoči članom strokovno spoznavanje filatelistične literature, h) ustanavljanje krožkov in podružnic na ozemlju STO.

Izvoljeni so bili: predsednik Filip

NOV USPEH JUGOSLOVANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA V PETLETKI

Unška proga izročena prometu

Med prve naloge jugoslovenskega petletnega gospodarskega načrta spada dograditev boljše železniške ceste zveze med Jadranskim Primorjem in notranostjo. Med prvimi velikimi prometnimi podjetji je bila zgraditev mladinske proge Sarajevo kot normalnoma železnica, ki se bo v najkrajšem času čez Ivan sedlo podaljšala proti morju, dalje proga Breko-Banovići, ki je povezovala velike prometne kolone z glavnim železniškim omrežjem, ter ozkojarna železnica Bileća-Titograd, ki je povezala LR Crno goru z ostalimi republikami.

Ob koncu lanskega leta je bila izročena prometu dograjena unška proga v normalni tirni širini. Teče ob Uni od Bihaca navzgor ter se spušta po dolini reke Butišnice na Knin in meri 113 km. Železnica veže severno-zapadno Bosno ter srednjo Hrvatsko z Jadranskim Primorjem v področju Splita in Šibenika.

Proga ima velik pomen ne le za kraje, ki jih neposredno veže, ampak tudi za velik del Jugoslavije, ker mu odpira novo pot na morje. Z unške proge je izvedena najjužnejša normalnoma železniška zveza severne Hrvatske, Slavonije, Vojvodine in severne Srbije z morjem, ki ni daleč kakor zveza preko Sarajeva in dalje po ozkojarni progi do Metkovića in Ploča. Z otvoritvijo unške železniške proge se je skrajšala zveza Splita z Beogradom za 170 km in tudi zveza Zagreb-Split za 50 km. Poleg tega je nova proga znatno razbremenila železniško postajo v Zagrebu. Unška proga je ena izmed najsolidnejše zgrajenih železnic v Jugoslaviji, ki prinaša obutno razbremenitev glavne jugoslovenske luke Reke, ker bodo odsej znatno del prometa za nadaljnji prevoz po morju usmerili v Split. Zlasti pa je prednost nove proge v tem, da nima velikih vzponov in da je varna pred snežnimi zameti, medtem ko snežni zameti na železniški progi skozi Liku, posebno med postajami Gračac, Zrnovnja in Malovan pozimi resno zavirajo železniški promet, ker ima velike vzpone in vseke, ki so pozimi v stalni nevarnosti da v njih burja nanese snega. Leta 1929 je bil promet na liski progi zaradi snežnih zametov pri Gračacu in Zrnovnji prekinjen celo dva meseca, medtem ko je v normalnih zimah prekinjen štiri mesecne oviran promet od 7 do 15 dni.

Zapadni Bosni in Bosanski Krajinu bo železnica omogočila nov gospodarski in kulturni razmah. Pomen te proge ni samo v tem, da bo zezala dva kraja, ampak se bo njen gospodarski vpliv hitro pokazal v življenju države. Pomen železniške proge je v tem, da bo ta proga še bolj trdno povezala jugoslovenske narode, posebno pa narode teh krajev, narode Bosne in Hercegovine. V skupnem delu na tej progi so delovno ljudstvo mesta in dežele, Srbi, Hrvati in muslimani še bolj trdno kovali bratstvo in enotnost, brez katerih bi borba jugoslovenskih narodov bila zaman. Pri delu na progi so prišli skupaj sinovi delavskega razreda in sinovi delovnih vasi. Tu so delovni kmetje najlepše videli, kako ogromnega pomena je vodilna vloga delavskega razreda v borbi za lepšo bodočnost domovine delovnega ljudstva.

Ta proga kakor tudi mnoga druga gradilišča širom po Jugoslaviji so velika žola kadrov. Delovno ljudstvo se je prepiralo, kako močan činitelj v gradnji boljše bodočnosti je ravno povezava delavca in kmeta. Na delu na progi se je jasno videla važna vloga jugoslovenske ljudske fronte, ta močni mobilizator širokih ljudskih množic, kakor prej v borbi proti nacifasističnemu osvajaletu.

tako tudi v borbi za ureditve petletke. Pri gradnji unške proge je junaka Ljudska mladina Jugoslavije ponovno šla skozi golo, ki je skozi njo šla v vojni, in ni prav nič čudna, da so ravno najtežje naloge na tej progi z uspehom rešile ravno mladinske delovne brigade in brigade članov komunistične partije.

Graditev unške proge se je začela leta 1936. Prvo pogodbo so sklenili z družabnikom znanega splearskega finančnika Staviškega Staviški je delo prepustil francoski gradbeni družbi Battignolles. V pogodbi je bilo določeno, da bo družba zgradila železniško progo Bihac-Knin, progo Kuršumlija-Priština v Srbiji in osušila močvirja okrog Pančeva, tako imenovani Pančevski rit. Ko je izbruhnila afera Staviškega, se je družba nekaj prahu tuja v Jugoslaviji in zato so pogodbo začasno razveljavili. Po raznih intervencijah vplivnejših politikov, ministrov in poslanecv so izposlovali pri tedanjih vlastodržnih polkolonialnih Jugoslavije, da se je delo nadaljevalo. Spremenilo se ni prav ničesar. Družbe Battignolles, v kateri je bil eden glavnih delničarjev jugoslovenski kralj Aleksander, je samo se bolj začela navijati čez in od prvotnih 450 milijonov dinarjev, za katero vsoto so delo prevzeli, so vrsto stalno dvigali in vlekli iz državne blagajne ogromne dobičke. Zavičevali so tudi rok, do katerega bi morali železnico izgraditi. Tako so zavlekli gradnjo železnice do leta 1941, ko se je pričel fašistični napad na Jugoslavijo. Tada je bilo izvršenih se le 50% grobih zemeljskih del in bil položen železniški tir od Bihaca do Strbačkega buka.

Družba Battignolles ni gradila vse proge sama, zadržala si je le prvih deset km, medtem ko je od dala ostala dela akordantom družbi Dukić in drugi iz Ljubljane in drugim gradbenim podjetjem, ki so prevzelo delo oddajali svojim subakordantom. Po zlomu Jugoslavije je tako imenovana Nezavisna država Hrvatska sklenila sporazum z Battignollesom in od dala delo tvrdki Dukić. Delo je torej nadaljevalo isto podjetje kot pred vojno. Isti izkoriščevalci so hoteli izžemat delovno ljudstvo. Toda razbojniški ustaški oblasti in izkoriščevalcem je kmalu odvzelo. Začela se je narodnoosvobodilna vojna. Ljudje, ki so prej delali za tuje kapitaliste in domače podrepanke, so prišli za puške.

Takoj po osvoboditvi je ljudska oblast začela pripravljati vse za dokončano zgraditev unške proge in ta dela so se leta 1946 ponovno začela. Delo graditeljev in strokovnjakov je bilo zelo naporno. Predori so bili minirani, naspiti ter mostovi so bili porušeni in tračnice, kolikor so bile postavljene pred vojno, so bile odnesene. Čeprav je bilo veliko pomankanje delovne moči in gradiva, so bila dela končana v rekordnem času.

Železnica Bihac-Knin je proga izrazito gorskega značaja s številnimi predori in mostovi. Skupna dolžina predorov na tej progi je 11 km, kar predstavlja eno desetino celotne proge Bihac-Knin. Na natežnem odseku je v dolžini 12 km kar 36 predorov. Na progi je bilo treba zgraditi 145 manjših in večjih mostov in viaduktov, med njimi tri velike mostove in 6 velikih viaduktov. Ze leta 1947 so ponovno zgradili med vojno porušeni most čez Uno pri Loskunu in viadukt pri Kulen Vakufu.

Dolina Une, južno od Bihaca, spada med najbolj romantične predele Jugoslavije, ki so sedaj dostopni po železnici. Tu se bo razvil novo turistično središče. Na prvi četrtini proge južno od Bihaca je največji slap Una Strbački buk, ki je visok 17 m. Naj-

bolj romantičen predel pa je pri Martinu Brodu južno od Kulen Vakufa, starega mesta v živopisnem predelu Bosanske Krajine, nad katerim stoji starodavni razrušen grad iz časov Kulina bana.

Največji viadukt na tej progi je čez dalmatinsko Krko severno od Knina. Železno konstrukcijo za ta viadukt so izdelali v mestni delavnici v Nišu in v podjetju «Mostogradnja» v Titelu v Vojvodini.

Pri gradnji proge je v zadnjih mesecih sodelovalo okrog 3.000 ljudi. Predvsem so prispevale frontovske in mladinske brigade ter brigade komunistov in strokvecev.

Poleg omenjenega mosta je podjetje «Mostogradnja» postavilo tudi most čez reko Uno pri Grmuši na progi, ki je tesno povezana z unsko progo. S tem se je mogel vzpostaviti reden promet na prosti Beograd-Sunja-Bihac-Knin-Split.

Slovesna izročitev proge prometu se je izvršila dne 25. decembra l. l. Otvoritvene slovesnosti, ki so se je udeležili predstavniki zvezne vlade, med njimi minister železnice Todor Vujašević, predstavniki vlade LR Hrvatske, predstavniki Etničnih sindikatov Jugoslavije ter partijskih in mladinskih organizacij, v DEZELI, KJER VLADAJO TUJI IN DOMAČI KAPITALISTI, KI IZKORISČAJU DELOVNO LJUDSTVO, IN KJER SI LJUDSTVO SE NI PRIBORILO NAJOSNOVNEJSIH CLOVEČANSKIH PRAVIC.

Most «Bivač» čez Uno med dvema predoroma med postajo Ripač in Loskun. — Unška proga ima nad 40 večjih mostov in viaduktov. Trije veliki mostovi čez Uno, Krko in Ostrovico so največji objekti na progi. 36 predorov v dolžini čez 12 km tvorijo delež proge. Zgrajeno je bilo 16 modernih postaj z več kot 300 postopji.

NA GORNJI PODOBI VIDIMO PROMETNO ULICO V BAGDADU. PRESTOLNICA IRAKA POLEG MODERNIH PROMENIH SREDSTEV VIDIMO KURDSKEGA NOSACA, KI NESE NA HRBTU TEŽKO BREME STAVBNEGA LESA. — TAKA JE PODOBA ŽIVLJENJA DELOVNEGA LJUDSTVA V DEZELI, KJER VLADAJO TUJI IN DOMAČI KAPITALISTI, KI IZKORISČAJU DELOVNO LJUDSTVO, IN KJER SI LJUDSTVO SE NI PRIBORILO NAJOSNOVNEJSIH CLOVEČANSKIH PRAVIC.

Novo odlašanje ureditve palestinskega vprašanja - imperialistični manevar

Predzadnje in zadnje dni pariškega zasedanja generalne skupščine Združenih narodov so ameriški in britanski predstavniki ki pospešeno delali na tem, da se vprašanje Palestine, ki so ga dotle vedno odlagali arešis na ta način, da se sprejme sklep, s katerim bodo ustvarjene čim širše možnosti za nova zavlačevanja definitivne rešitve. V teh dveh dneh se je dejansko omejilo na to vse delo v zvezi s Palestino, čeprav so zahodni časopisi in časniške agencije v teh dneh podoben oznanjali, da bo na zadnjih sejah vsa pozornost usmerjena na to, da se najde končni izhod iz zagate, v katero je zašlo palestinsko vprašanje.

Ti časopisi in agencije so, gledajoč na palestinski problem s stališča svojih gospodarjev, dejansko govorili resnico. Zanje besedi skloni izhoda ne označuje določa dosege končnega sporazuma in miru med Izraelom in arabskimi državami, temveč dosego končne pogodbe med ameriški in britanskimi krogi, ki se borijo za pozicije na Bližnjem vzhodu. Ameriško-britanski konkurenca je sicer povzročila, da je zašlo palestinsko vprašanje v zaplo ulico, vendar so se zainteresirani ameriški in britanski krogi zares potrudili, da bi nekako vkladili svoje interese. Toda o rezultatu njihovih pogajanj ni izvedela javnost nič drugega kot to, da so se svojim pomočnikom izglasovali v generalni skupščini zadnji dan zasedanja. Ta resolucija pa ne samo da ni dala rešitve palestinskega vprašanja, temveč tudi ne pove niasar, niti morebitne vkladitve ameriških in britanskih nasprotujočih si interesov. S to resolucijo se samo odloga vzpostavitev miru v Palestini za nedoločen čas.

Izglasovana resolucija ni noben prispevek k utrditvi miru. V njej ni niti besede o kakih odločnih ukrepih za ustavitev prelivanja krvi. Glasovalni stroj, ki posluša ameriške in britanske ukaze, je celo kratko in malo odbil predlog sovjetske delegacije, ki je bil mogel privedi do miru, to je predlog, da se vse tuje čete umaknejo z ozemlja Palestine. Britanija in ZDA ne želijo, da bi se tuje čete umaknile, ker služijo te čete njihovim interesom. Egipčanska vojska je vojska vlade, ki uživa ameriško podporo, transjordanjska arabska legija pa je nasprotno del britanskih oboroženih sil.

Namesto da bi imperialisti in njihovi pomočniki sprejeli sklep, da se te vojske umaknejo in ta-

ko prenehajo z vojno v Palestini, so postavili novo komisijo za posredovanje, ki naj bi nadaljevala s posredovalno delo grofa Bernadotta, da pa bi si zagotovili, da bo ta komisija delala to, kar bodo od nje zahtevali, so določili, da bodo v njej predstavniki ZDA, Francije in Turčije. Tako sestavljena komisija bo zares dostojno nadomestila Bernadotta in s tem nadalje služila tistim, katerim je služil tudi pokojni grof. Njena glavna naloga ne bo, po mirtiri Arabce in Zide, temveč prisiliti jih, da se uklonijo željam ZDA in Britanije. Videti pa je, da bo to naloga te komisije še v daljni bodočnosti, njen prvi cilj pa bo, da zavlačuje delo in ovira pomiritev v Palestini, dokler se ameriška in britanska vlada ne bosta sporazumeli o novi razdelitvi vpliva, ameriški in britanski petrolejski monopoli pa o novi razdelitvi zaslužka na Bližnjem vzhodu.

Rešitev palestinskega vprašanja je bila po Bernadottovem načrtu nenavadna rešitev, kot je bil tudi grof Bernadotte, ki je bil izpolnjevalec nalog Združenih narodov. Združeni narodi so 29. nov. 1947 sprejeli sklep o razdelitvi Palestine na neodvisno židovsko in neodvisno arabsko državo in določili meje teh držav. Ko je v Palestini izbruhnila vojna, so Združeni narodi poslali moralno razveljaviti sklep, ki so ga Združeni narodi z veliko večino glasov sprejeli.

Po tem načrtu naj bi zahodni del v pokrajini Galileji, ki bi po načrtu OZN moral biti priključen novi palestinski arabski državi, pripadal Židom, ti pa naj bi

se za ta kosček ozemlja odrekli celotne obsežne južne pokrajine Negeva, ki bi po načrtu OZN morala pripasti židovski državi. Vsa pokrajina Negev in z njo vsi južni predeli Palestine, ki naj bi po sklepu OZN postali ozemlje nove neodvisne arabske države, ne bi po Bernadottovem načrtu pripadli nobeni novi arabski državi, marveč bi se enostavno priključili britanski vojski bazi, Transjordaniji. Razen tega naj bi največje palestinsko pristanišče Haifa postalo svobodna luka, največja palestinsko letališče Lida pa prav tako svobodno aerodrom.

Ta načrt, kateremu ni bil namen opraviiti spor med Arabci in Židi, ni zadovoljil niti enim niti drugih. Židje so menja, da zavisti bodočnost njihove dežele prav od Negeva, ki je danes pustinja, a je po njenim peskom rodovitna zemlja, ki bi jo mogli namakati po prekopih in jo napraviti plodno. Arabskih dežel, razen Transjordanije, ni niti malo navdušila perspektiva, da bi namesto svoje svobodne arabske države imele v svoji sosesčini povečano Transjordanjo, kar pomeni povečano britansko oporišče. Za ta načrt se je v nemalo samo britanski vazal transjordanjski kralj Abdulah in seveda Velika Britanija ter — čudež — tudi ZDA.

Nemogoče je, da bi Veliki Britaniji ne usjal načrt, ki je bil dejansko zamišljen v njenem Foreign Office. Po tem načrtu bi se povečala Transjordanija, katero politiko upravlja Foreign Office, njenim vojskarnim silam pa ukazuje britansko vo no ministristvo. S pridobitvijo Negeva dobi Transjordanija dolgo skupno mejo z Egiptom, kar omogoča in pospejuje britanski pritisk na vlado te dežele. Priglasitev Haife za mednarodno pristanišče zagotavlja zaslužke britanskim delničarjem haifskih čistilnic nafte in omogoča izkoriščanje tega pomorskega oporišča v britanske namene, kar velja tudi za Lido, važno zračno bazo na Bližnjem vzhodu. Zaradi vseh teh koristi svojih številnih svečanih izjav (s katerimi so opravičevali svojo politiko v času, ko so pognali arabske države v vojno), da ne bodo nikoli pristali na nobeno rešitev, ki bi ne bila v skladu z interesi Arabcev kakor Židov, in so začeli podpirati rešitev grofa Bernadotta,

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

Švicarji o gospodarskih ukrepih vzhodnih držav

Dejstvo je, da švicarska gospodarska publicistika zelo rasno in realistično ocenjuje in poroča o ukrepih držav ljudske demokracije, ki vodijo v socialistično gospodarstvo. Nihče seveda ne pričakuje, da bi kapitalistični lastniki dovoljevali nastik članov, ki bi zagovarjali novo gospodarsko politično vzhodnoevropskih držav. Toda sprito razmer v naši okolici, treba pohvalno beležiti takšno gledanje Švicarjev, ki so v gospodarstvu predvsem samostojni, v čimer najbolj koristijo sami sebi, po drugi strani pa tudi ustvarjajo sprostotno v mednarodnih odnosih, ki je v splošnem interesu miru in gospodarskega napredka.

Tak primer daje gospodarska priloga «Neue Zürcher Zeitung», ki dne 1. t. m. poroča v izčrpnem članku o odloku češkoslovske vlade, po katerem se ukinja usaka prodaja blaga od dne 25. decembra pr. l. do 6. t. m. zaradi inventure zalog, ki so jo dolžni opraviti vsa podjetja, tropne ne tidi. in predložiti nato dokončni popis okrožnega ljudskemu odboru. Dopisnik iz Prage

obrazložil odredbo vlade, ki je zaradi boljše izvedbe odredila tudi nadzorstvo nad prevozom blaga v teh dež. Članek končuje takole: «Nečemo, strogi popis zalog bo priletel na dan marsikakšno etihov skladišče blaga, ne le pri zasebnikih, ampak tudi pri podražljivih podjetjih, ki še vedno časte neakčen alo-alpa-trističnem, ki otužuje vsedravno planiranje».

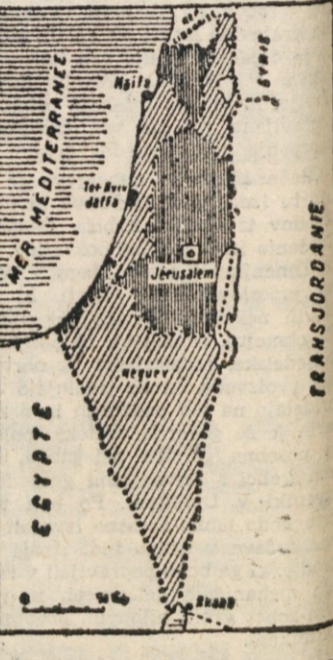
Kašino nasprotje med takimi poročili pa med članici o gospodarstvu podonovskih držav, ki jih prinaša tržiški tisk z novinarji iz asociazione stampa giuliana! Vsak tuje začuden to opazi in mu je jasno takoj, da tako pisanje ne prispeva k bolj šemu trgovanju. In kaj si je tak neroučen tuje misli šele o tržaških gospodarskih organizacijah, če je zagledal v katalogu tržaškega veletržja takle naslova «Da Belgrado non si vede l'Europa». Ni se čuditi avtorju, ki je prof. Furlani, pač pa predsednik ku veletržja g. Modiano, ki je te dni izjavil na seji upravnega sveta veletržja, da mora imeti tržaški veletržjem e... neko last-

no značilno podobo, strogo v funkciji svojega naravnega zlozija, torej tašno, ki naj omogoči, da ne bo veletržjem samo doznik italijanskih ali drugih se.mov».

Te besede zvenijo sicer zelo lepo, vse vtis pa zabrisje Furlanijev naslov. Se nikoli ni nikomur uspelo, da bi kupce najprej zmešal, potem pa dobil darove od njih, najmanj pa so to uznanje mednarodne trgovine. Bo treba posnemati vsaj Švicarje, če hčemo napredovati!

Ameriška kritika Marshallovega plana

J. W. Frazer, predsednik avtomobilskega koncerna Kaiser-Frazer, je nedavno izjavil: «ERPlan je sredstvo borbe in kot tak sicer služi našim namenom, toda kot trgovski načrt je nepravilno stvar. Pomoča prehranjevalni Evropejce, toda ne pomaga jim, da bi si sami zagotovili svoje prehrano».

ki ni zadovoljevala niti Arabcev niti Židov.

Manj razumljivo pa je soglasje Georgea Marshalla z Bernadottovim načrtom. Ze pred svetovno vojno so zastopniki Stanbardo Oila iz New Jersey našli v Negevu petrolej. Pred 15 leti pa je neki ameriški strokovnjak predlagal vrstanje na delu negevskega ozemlja, ki je dvakrat večje kot mosulska pokrajina petrolejskih polj, in je jameil, da bodo vrstanja uspešna. Kdor ve, kolika je zanimivost ameriških petrolejskih skupin za nafto na Bližnjem vzhodu in kolikšen je njihov vpliv na politiko ameriške vlade, si moro razložiti stališče Georgea Marshalla samo tako, da je moral priti med ameriški petrolejski in britanski in njihovimi britanskimi kolegi do nekakšnega sporazuma o negevskem petroleju.

Ta pogodba pa ni bila prav posebno trdna. Ko je Velika Britanija v drugi polovici novembra v prepiranju, da bo ostalo takratno stališče ameriških zastopnikov nespremenjeno, predlagala generalni skupščini resolucijo, ki odobrava Bernadottov načrt, niti odobrili britanski delegati nepriznati presenečen, ko se je ameriški delegat Jessup izjavil proti temu predlogu.

To je bil čresen udarec britanskim političnim krogom, kakor je priznal Reuter. Obravnavanje palestinskega vprašanja je bilo odloženo na zadnje dni zasedanja generalne skupščine, da bi se Britanija in ameriška delegacija medtem sporazumeli, ali bodo Negev pustili Židom ali pa ga vključili v novo arabsko državo, ali ga bodo priključili Transjordaniji ali pa celo dali Egiptu (kar je sedaj davna želja Zidov), in komu bodo odstopili izkoriščanje negevske nafte.

O tem pa še niso dosegli sporazuma. Zato so sestavili in izglasovali novo resolucijo, ki določa možnosti za odlašanje v neogledno palestinskega vprašanja in v nedogledno. Medtem ko bo ameriško-francosko-turška posredovalna komisija vršila svojo nalogo zavlačevanja, bodo Britanci napravili še zadnje poskuse v Eorist svojega namestnika Abdullaha (ki je že pohitel z izjavo, da bo auslišil želje palestinskega ljudstva) in sprejel koncu nove združene države). Američani pa se bodo podtrudili prisiliti britansko vlado, da bo svojo politiko v Palestini popolnoma podredila in jhovi.

Vsi skupaj, vlade imperialističnih držav, njihovi diplomati in vojski, njihove petrolejske družbe, njihovi sposredniki Združenih narodov, njihovi opazovalci in drugi čuvarji miru — pa bodo storili vse, kar bo v njihovih močeh da onemogočijo rešitev palestinskega vprašanja, ali pa ga vsaj odložijo za čim delj... Delali bodo tudi proti miru, ker vedo, da je vzpostavitev miru v Palestini mogoče doseči edino le z umikom tujih vojsk in sil iz te dežele in z ustvaritvijo neodvisnosti demokratskih držav, kakor določa resolucija generalne skupščine z dne 29. novembra 1947; umik tujih vojsk in sil in ustanovitev neodvisnih demokratskih držav, to pa bi pomenilo začetek konca njihovega gospodarjenja v Palestini. Dušan Timotierjev («Borba»).

A. L. STRONG MISEL MAO CE TUNGA

Potem ko je prebral to, kar sem doslej napisal, mi je Lu Ting Ji povedal Mao Ce Tungove misli o kitajski revoluciji v te-le štiri točke:

1. Kitajska je zdaj na pol kolonialna in na pol fevdalna dežela. Njena buržoazno-demokratska revolucija se je začela po prvi svetovni vojni, ko je še obstajala Zveza sovjetskih socialističnih republik in ko je kitajski proletarij politično že bil prebujen. S tem je pogojeno sedanje stanje kitajske revolucije kot protimperialistične in protifevdalne revolucije pod vodstvom proletariata, s kmeti kot glavno silo in s sodelovanjem drugih širokih družbenih slojev.

Revolucija ustavlja enovo demokracijo, ne pa stare oblike demokracije. Zato si ni treba delati iluzij o hitrem prehodu v socializem, marveč se je treba pogumno zavzeti za ureditve demokratske revolucije. Brez vodstva delavskega razreda bi napori kmetov ne dosegli uspeha, toda ni se treba bati, da bo ta borba preslegla sil delavcev. Medtem ko sestavljajo kmetje glavne revolucionarne množice, je tudi mnogo širokih družbenih

slojev — mala buržoazija, liberalna buržoazija, napredni poselniki in ostali ročoljubni ljudje — ki zahtevajo demokracijo in ki so zlasti pripravljeni boriti se proti imperializmu. — Doseči moramo to, da bomo pravilno ravnali z vsemi temi sloji.

Ker je Kitajska obširna dežela, na pol kolonialna, na pol fevdalna, pač gospodvom več močnih med seboj tekmujočih imperialističnih držav, kakor tudi notranjih fevdalnih sil, se torej njen politični in gospodarski razvoj odkliketa z neomotnostjo in neenakomernostjo. To dela razvoj demokratske revolucije na Kitajskem neenakomeren in zmagaja splošnega pomena zahteva dolgo in naporno borbo. Predvsem je treba temelje revolucije najprej položiti in ohraniti v obsežnih področjih, kjer je sovražnikova vladavina razmeroma šibka. Takšna oporišča lahko upostavimo v daljših pokrajinah celo v obdobju revolucionarne osveke. S tem kot izhodiščem lahko dosežemo splošni triumf demokratske revolucije v napornem procesu borbe.

2. Oborožena borba je glavna oblika politične borbe. Njena dva

osnovna problema sta: zgraditev vojske ter strategija in taktika.

Vojska mora biti ljudska vojska nove oblike, popolnoma različna od vojske komandantov — to mora biti vojska, ki se bori za interese ljudstva. Taka vojska se nikoli ne bori za interese kakerega komandanta ali za interese neznatne klikke. Taka vojska ima trojno nalogo: borbo, množično delo in proizvodnjo. Njen odnos do ljudstva je izražen v izreku: «Podpiraj vlado in ljubi ljudstvo». V vojski mora vladati demokratsko življenje, dobri odnosi med oficirji in moštvom, in prostovoljna, dasi avtoritativna disciplina. Vojska mora voditi pravilno politično — da bi razkrojila sovražne sile in pridobila ujetnike.

Strategija in taktika nam morata nadomestiti tisto, v čemer je sovražnik močnejši, kajti sovražnik je velik; mi pa majhni. V teh pogojih moramo iskati poti, da sovražnika premagamo. Zato moramo do kraja izkoristiti svoje vrtažnike napake in pomanjkljivosti, prav tako pa tudi naše dobre strani. Popolnoma moramo zaupati v moč ljudskih množic, verovati v naš uspeh, verovati,

da se bomo obdržali in da bodo naše sile naraščale. Kadar so naše oborožene sile majhne, sovražnikova sila pa v premoči, se moramo posluževati gverilskega vojskovanja. Ko upostavimo regulirane sile, je treba takoj organizirati pokrajinske armade in lokalno milico, da bi tako uskladili pokrajinsko vojskovanje regularnih čet z razpršeno borbo: regionalno in lokalnih sil. V vojni operacijah smo za hitre, odločne bitke. Samo proti dolгим bitkam, čeprav je vojna, na splošno rečeno, dolga. V borbah smo proti spremljovanju mnogih z majhnimi, mi smo za spremljovanje majhnih z mnogimi.

3. «Iz ljudstva za ljudstvo» je naša vse obsegajoča politična direktiva. Da bi se to zagotovilo, morajo biti partizani in nepartizani ljudje tesno organizacijsko povezani in v partiji sami moramo imeti trdno povezano vodstvo z ostalimi člani.

Partija se mora ideološko boriti proti napadnim smerem. V prehodnem času se moramo držati sistema striktnega demokratičnega centralizma. Posebno pozornost moramo posvetiti — glede na razmere kitajske revolucije v prostoru, času in različnosti družbenih slojev — temu, da določimo in zagotovimo pravilne odnose med starimi in novimi člani, med domačimi in priselci, med

vojsko in civilisti, med eno in drugo pokrajino, med enim in drugim okrajem. Držec se teh načel je Komunistična partija Kitajske pri svojih dveh milijonih članov, ki so ju ločila dolga obdobja vojne, doseglja tako v partiji sami, kakor tudi med partijo in širokimi ljudskimi množicami solidarnost, kakršni ni primer.

4. Metoda mišljenja, ki jo uporabljamo, je marksistično-leninistični dialektični materializem. Noben Mao Ce Tungov politični korak ni kopiran iz knjig in tudi ne temelji na nepopolnih izkušnjah. Maoova metoda mišljenja nasprotuje tako dogmatizmu kakor tudi empirizmu — ožekmu praktičizmu. Mao Ce Tung vlasti priporoča proučevanje teorije, ponavlja pa, da enimamo pravice govoriti, če ne poznamo dejstev. Novi ukrepi temelje tako na notranji kakor tudi na zunanji politični situaciji in na izkušnjah kitajske revolucije, zlasti pa na izkušnjah revolucije iz let 1925 in 1927, raztolmačenih na osnovi dialektičnega materializma.

Po drugi svetovni vojni je Mao Ce Tung razvil svoje teze o popojnih odnosih v svetu. Njegovi nazori se še niso pojavili v obliki knjige, pač pa so bili pojasnjeni v več razgovorih — v dveh razgovorih z menjor lani v avgustu — in v uradnem razglabljanju o

spojovni mednarodni situaciji, ki ga je ob novem letu 1947 objavil še informacijskega oddelka CK Komunistične partije Kitajske Lu King Ji.

Izhodišče Mao Ce Tunga je široko razširjeno mnenje, da antagonizem med Sovjetsko zvezo in angloameriškim blokom vodi v vojno. «To mnenje je samo meglena zavesa, ki jo spuščajo ameriški reaktionarji, da bi prikrili neposrednejše antagonizme, mi

VOJAKI KITAJSKE DEMOKRATICNE ARMADE PRED AKCIJO.

je rekel lani poleti. «A to so antagonizmi med ameriškim imperializem in ostalim kapitalističnim svetom». Mao Ce Tung je analiziral spopad v nekaj podrobnostih in rekel: «Angliški narod se bo kmalu vprašal. Kdo pritiška na nas? Ali ZSSR, ali Združene države Amerike? Misel dokaj pomembnih skupin v Angliji se je v naslednjih mesecih gibala v smeri, ki jo je predvidel Mao.

(Nadaljevanje sledi).